

Veiligheidsplan

Veiligheid is een attitude, een grondhouding

Ton Stad

**Watersportvereniging De
Helling Culemborg**

Versienummer zie pagina 3 en 16

Inhoud

Watersportvereniging De Helling Culemborg	1
Inleiding	5
1. Organisatie WV De Helling	5
1.1 Algemeen	5
1.2 De roeiafdeling	5
1.2.1 Algemene doelstellingen	5
1.2.2 Functies.....	5
2. De organisatie van veiligheid.....	5
2.1. Verantwoordelijkheden	5
2.2. Taken in relatie tot veiligheid.....	6
2.2.1 De adviseur(s) veiligheid:	6
2.2.2 De coördinator opleidingen:	6
2.2.3 De materiaalcommissaris:	6
2.2.4. De roeiers:	6
2.2.5. De voorzitter roeien:.....	6
3. Veiligheidssysteem	6
3.1 Totstandkoming	6
3.2 Implementatie.....	7
3.3 Documentenstructuur.....	8
3.3.1 Veiligheidsplan.....	8
3.3.2 Veiligheidsmap	8
3.3.3 Veiligheidsprotocollen	8
3.3.4 Wegwijzer veiligheidsregels. Gedragsregels.....	8
3.3.5 Veiligheidsdossier	8
3.4 Kwaliteitseisen.....	8
3.4.1 Documentenbeheer	8
3.4.2 De adviseur veiligheid beheert het veiligheidsdossier:	9
3.4.3 Rapportage aan het bestuur.....	9
4. Uitwerking veiligheid	9
4.1. Algemene bepalingen	9
4.1.1. Thuiswater	9
4.1.2. Roeiactiviteiten door of namens de vereniging georganiseerd.....	9
4.2. Niet thuiswater.....	9
4.2.1. Roeiactiviteiten door andere verenigingen georganiseerd.	9
4.2.2. Aanvullende eisen bij deelname aan tochten of wedstrijden buiten ons thuiswater	9
4.3. Materiaal en middelen.....	9
4.3.1. Algemeen.....	9
4.3.2. Materiaal	10

4.3.3. Onderhoudswerkzaamheden aan materiaal ('arbo').....	11
4.4. Kennis en vaardigheden	11
4.4.1. Opleidingssysteem en bevoegdheden	11
4.4.2. Toetsen kennis en vaardigheden	11
4.4.3. Relatie boot - permissie	11
4.4.4. Aanbod roeiopleidingen.....	11
4.4.5. Zelfredzaamheid.....	12
5. Onderbouwing voor de genomen maatregelen	12
5.1 Algemeen roeien op een rivier	12
5.1.1. Kleding.....	12
5.1.2. Belangrijkste risico's op thuiswater	12
5.2. Risico's in relatie tot de boottypes	13
6. Protocollen.....	16
7. Verantwoording.....	17
Bijlagen.....	17
Versiebeheer	17

Inleiding

Sportverenigingen en de beoefenaren van elke sport lopen een zeker risico. Er zijn generieke risico's en sport specifieke risico's. Dit geldt dus ook voor roeien. De meeste incidenten kunnen worden voorkomen, of tot een acceptabel niveau worden gereduceerd door een goede inschatting te maken van de risico's en daarop maatregelen te nemen.

Het bestuur heeft in 2008 de risico's voor roeien op de Lek geïnventariseerd en op ernst ingeschat.¹ Op basis hiervan heeft zij de roeiveiligheid georganiseerd en geïmplementeerd. Ook is gekeken naar persoonlijke risico's bij de roei gerelateerde activiteiten op de wal en tijdens het transport van de boten. Niet is gekeken naar risico's ten aanzien criminaliteit, brandveiligheid en financiële veiligheid.

Dit veiligheidsplan is de basis van het veiligheidssysteem van de roeiafdeling van WV De Helling. Veiligheid organiseren ten eerste om leed en schade zo veel mogelijk te voorkomen. Tevens willen we aansprakelijkheidstelling van de vereniging en het bestuur voorkomen door de veiligheid, samen met leden die aandacht te geven die het verdient en nodig heeft.

1. Organisatie WV De Helling

1.1 Algemeen

Doelstelling van Watersportvereniging De Helling
Het behartigen van alle belangen van de watersport/recreatie in Culemborg.

De vereniging heeft vijf watersportafdelingen, waaronder een afdeling roeien. De afdelingen organiseren zichzelf. De leden van de afdelingen stellen in hun jaarlijkse algemene ledenvergadering leden aan die de afdeling besturen. Deze afdelingsbesturen zijn niet per notariële actie geformaliseerd of ingeschreven bij de kamer van koophandel. De formele beslissingen worden in de afdelingsbesturen voorbereid en met advies aan het bestuur van WV de Helling voorgelegd voor formele besluitvorming.

1.2 De roeiafdeling

1.2.1 Algemene doelstellingen

Het bevorderen van de roeisport in Culemborg en omgeving, door:

- het aanbieden van gevarieerde roeiopleiding en -instructie,
- aanschaf en in stand houden van een gevarieerde vloot,
- het organiseren van roeiactiviteiten en stimuleren van deelname aan diverse, aan roeien gerelateerde, activiteiten,
- in de lokale media te publiceren over roeien bij De Helling.

1.2.2 Functies

Het roeibestuur bestaat uit de voorzitter, secretaris, materiaalcommissaris, coördinator opleidingen en wedstrijdcommissaris. Het roeibestuur heeft geen betaalde functies.

Er zijn twee adviseurs veiligheid. Deze maken geen deel uit van het bestuur. De tweede adviseur veiligheid functioneert als sparingpartner voor de eerste adviseur. Als de eerste adviseur niet beschikbaar is neemt de tweede adviseur hem waar.

2. De organisatie van veiligheid

2.1. Verantwoordelijkheden

Omdat de roeiers het meest bekend zijn met de risico's van de roeisport draagt het roeibestuur zorg voor het:

1. inventariseren en evalueren van de risico's,
2. formuleren van het veiligheidsbeleid,
3. implementeren en actualiseren van dit beleid.

¹ Deze inschattingen zijn gedaan op basis van zogenaamd 'expert judgement'

Het roeibestuur legt het veiligheidsbeleid ter goedkeuring voor aan het bestuur van WV De Helling. Zij rapporteert jaarlijks aan het hoofdbestuur.

2.2. Taken in relatie tot veiligheid

2.2.1 De adviseur(s) veiligheid:

- adviseert het roeibestuur over het veiligheidsbeleid en de te nemen veiligheidsmaatregelen,
- overlegt met de coördinator opleidingen over de wijze waarop roeiveiligheid in de instructies wordt opgenomen.
- onderhoud een dossier, aan de hand waarvan hij, over een periode van vijf jaar inzicht kan geven in de inspanning van het bestuur op het gebied van 'veilig roeien',
- evalueert jaarlijks het veiligheidsbeleid op basis van (bijna) incidenten, ontvangen signalen en eigen waarnemingen.
- rapporteert jaarlijks in de maand oktober, aan het roeibestuur en doet zo nodig voorstellen tot het aanpassen van het veiligheidsplan/-beleid.
- draagt er zorg voor dat de documenten in de veiligheidsmappen actueel zijn,
- levert teksten over roeiveiligheid voor plaatsing op de website

2.2.2 De coördinator opleidingen:

vertaalt het veiligheidsbeleid naar de interne opleidingen en zorgt dat deze een prominente plek in de opleidingen krijgt.

2.2.3 De materiaalcommissaris:

draagt er zorg voor dat het materiaal voldoet aan het geformuleerde beleid.

2.2.4. De roeiers:

In het document '*Basis van het veiligheidsbeleid*' heeft het bestuur de uitgangspunten van het veiligheidsbeleid geformuleerd. (zie bijlage I) Aan alle leden is en wordt bij aanvang lidmaatschap commitment gevraagd voor deze uitgangspunten.

2.2.5. De voorzitter roeien:

- is binnen het roeibestuur portefeuillehouder roeiveiligheid,
- nodigt de adviseur veiligheid uit voor de bespreking van diens jaarrapportage binnen het roeibestuur,
- legt het veiligheidsplan en de jaarrapportage veiligheid ter accordering voor aan het hoofdbestuur.

3. Veiligheidssysteem

3.1 Totstandkoming

In deze paragraaf is in het kort de weg beschreven, die we hebben gevolgd bij het inrichten van het veiligheidssysteem. Het veiligheidssysteem is in schema gezet. Bijlage II, 'Structuurschets roeiveiligheid'.

Veiligheidsmaatregelen neem je om voorzienbare incidenten te voorkomen en voor het geval zich toch een incident voor doet, om de gevolgen te beperken.

- Als eerste hebben we de risico's van de reguliere roeiactiviteiten op ons thuiswater geïnventariseerd.
- Vervolgens hebben we van deze risico's bepaald hoe groot de kans is dat deze zich voor doen en wat dan de gevolgen kunnen zijn. Dit heet Risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) ².
- Hierna hebben we voor alle geïnventariseerde risico's maatregelen bedacht waarmee betreffend incident voorkomen kan worden, of waarmee de gevolgen tot een acceptabel

² De inschatting van kans en gevolg hebben we gedaan op basis van 'expert judgement'.

niveau kunnen worden beperkt. Roeiactiviteiten waarvan de risico's onvoldoende kunnen worden beheerst zijn/worden verboden.

Ondanks alle preventieve maatregelen zijn incidenten nooit helemaal uit te sluiten. Daarom is ook nagedacht over verzachtende maatregelen voor als een incident onverhoopt toch plaats vindt. Zie laatste kolom van de tabel 'Risico's op de Lek'. Bijlage III

We hebben de veiligheidsmaatregelen ingedeeld in de volgende drie categorieën:

1. Organisatie,
2. Materiaal en middelen,
3. Kennis en vaardigheden.

Het bestuur heeft onder andere de volgende voorzieningen getroffen. Deze zijn opgenomen in de veiligheidsmap.³

Organisatorische maatregelen:

- Regels gesteld wanneer wel/niet mag worden geroeid en wanneer aanvullende preventieve maatregelen moeten worden genomen.
- Hulpmiddelen ontwikkeld, waarmee de roeiers op eenvoudige wijze vorenstaande regels en de omstandigheden kunnen interpreteren.
- Regels gesteld ten aanzien van roeien buiten het thuiswater.
- Veiligheidsplannen opgesteld voor andere dan de reguliere roeiactiviteiten op het thuiswater.
- Protocol gebruik botenwagen opgesteld.
- Protocol voor beheer/controlereddingsvesten opgesteld.
- Logboek (bijna)incidenten aangelegd, om ervaringen met (bijna)incidenten met alle roeiers te kunnen delen en om het veiligheidssysteem te kunnen verbeteren

Materiaal en middelen:

- Preventieve voorzieningen aan de boten.
- Aanvullende veiligheidsmiddelen zoals reddingsvesten en signalerende kleding.(reflecterende hesjes en zogenaamde stuur jassen).
- Ontwikkelen roei kledingpakket in de verenigingskleuren (geel) voor alle seizoenen.

Kennis en vaardigheden:

- Veiligheid is geïntegreerd in de opleidingen, zodat de roeiers de risico's kennen en hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen.
- De exameneisen voor het behalen van permissies zijn op papier gezet. Zie handboeken en opleidingsdocumentatie.

In 2008 heeft het hoofdbestuur van WV de Helling het door het roeibestuur opgestelde veiligheidsplan vastgesteld.

3.2 Implementatie

Het vertalen van het beleid naar opleidingen en het maken van hulpmiddelen, zoals beslidsdiagrammen is allemaal planbaar. Het beïnvloeden/overtuigen van een grote groep mensen is lastiger. Immers:

'veiligheid is geen kunstje. Veiligheid is een attitude, een grondhouding'.

Daarom moet veiligheid voortdurend in de aandacht gehouden worden. Dat kan onder andere met publicaties in de loods, de nieuwsbrief en in het verenigingsblad. De wisseling van de seizoenen is een goede gelegenheid om het collectieve geheugen op te frissen over water en weer gerelateerde onderwerpen.

Beginnende roeiers hebben een andere aandacht nodig dan zij die al een hele roeicarrière hebben. Als bij nieuwe roeiers, vanaf de eerste kennismaking aandacht aan veiligheid wordt besteed is veiligheid op een gegeven moment vanzelfsprekend.

De al langer roeiende leden zijn moeilijker te beïnvloeden. Dit vraagt consequente aandacht van bestuur, instructeurs en coaches. Gewaakt moet worden dat het lossere gedrag van de langer roeiende leden wordt overgenomen door de nieuwe lichten.

³ Er is een veiligheidsmap. Daarvan staat een exemplaar in de botenloods en een in het clubschip.

3.3 Documentenstructuur

3.3.1 Veiligheidsplan

Bovenal geldt 'Veiligheid is een attitude, een grondhouding'. Alleen met de goede instelling van alle mensen binnen de vereniging kun je veiligheid realiseren.

Het veiligheidsplan is het document dat alle onderdelen van de veiligheid met elkaar verbind. In dit plan vind je onder andere:

- uit welke onderdelen het veiligheidssysteem bestaat,
- hoe het systeem tot stand gekomen is,
- wie voor welk onderdeel verantwoordelijk is.

Met behulp van het veiligheidsplan kunnen inzicht en kennis over het systeem worden overgedragen.

Aan de hand van het veiligheidsplan kan het bestuur ook verantwoording afleggen over wat zij heeft gedaan om de roeiveiligheid binnen onze vereniging te verbeteren en te borgen.

3.3.2 Veiligheidsmap

Zowel in het clubschip als in de botenloods ligt een exemplaar van de 'veiligheidsmap'. Daarin zijn systematisch, alle voor de roeiers van belang zijnde, veiligheid gerelateerde, documenten ondergebracht. De veiligheidsmap is bestemd voor alle actieve roeileden.

3.3.3 Veiligheidsprotocollen

Voor een aantal handelingen en activiteiten zijn protocollen opgesteld. Deze protocollen zijn onderdeel van de veiligheidsmappen

3.3.4 Wegwijzer veiligheidsregels. Gedragsregels

De gedragsregels op veiligheidsgebied staan verspreid in het roeihandboek, het stuurhandboek, het veiligheidsplan en in de veiligheidsmap. Om deze makkelijker toegankelijk te maken zijn ze gebundeld in het document 'Wegwijzer veiligheidsregels. Gedragsregels.'

3.3.5 Veiligheidsdossier

In dit dossier worden alle activiteiten bijgehouden, die zijn uitgevoerd in het kader van de roeiveiligheid in de afgelopen vijf jaren.

3.4 Kwaliteitseisen

3.4.1 Documentenbeheer

Uit kostenoverwegingen krijgen de leden niet elk jaar een geactualiseerd roeihandboek.

De actuele versie van alle, voor de leden, relevante veiligheidsdocumenten worden op de website van de vereniging aangeboden. Hierdoor kunnen de leden altijd beschikken over de meest actuele informatie.

Leden zonder internetaansluiting kunnen zich met behulp van de Veiligheidsmap in de loods en in het clubschip op de hoogte houden van de actualiteit op veiligheidsgebied

Via de nieuwsbrief worden leden erop geattendeerd dat een geactualiseerd veiligheidsdocument op de website is geplaatst en in de Veiligheidsmappen is opgenomen.

Op de website van De Helling staan de volgende documenten:

- Roeihandboek
- Handboek sturen
- Veiligheidsbeleid met bijlagen
- De beslisdiagram en de beslistabel 'wel niet varen'.

3.4.2 De adviseur veiligheid beheert het veiligheidsdossier:

- aan de hand waarvan hij inzicht kan geven in de inspanning van het bestuur op het gebied van 'veilig roeien',
- met de jaarrapportages veiligheid,
- met een overzicht van de (bijna)incidenten en de daarop genomen maatregelen.

De adviseur veiligheid draagt zorg voor de actualiteit van de aan veiligheid gerelateerde documenten in de botenloods, het clubschip en op de website.

3.4.3 Rapportage aan het bestuur.

De adviseur veiligheid stelt jaarlijks in de maand oktober een jaarrapportage veiligheid op. Na vaststelling door het roeibestuur biedt de voorzitter van het roeibestuur deze rapportage ter behandeling aan aan het bestuur van De Helling.

De door het bestuur geaccordeerde jaarrapportage roeveiligheid wordt behandeld in de Algemene Leden(najaars)vergadering roeien.

4 Uitwerking veiligheid

4.1. Algemene bepalingen

4.1.1. Thuiswater

Het thuiswater van de roeiafdeling is de rivier De Lek, vanaf de kruising met het Amsterdam Rijnkanaal (Ravenswaaij km 930) tot de stuw in Hagestein.

4.1.2. Roeiactiviteiten door of namens de vereniging georganiseerd.

Dit zijn de tochten en wedstrijden die in overleg met en toestemming van het roeibestuur zijn georganiseerd. Voorbeelden:

- Lekregatta. Wedstrijd tussen Beusichem en Culemborg
- Batavierentocht. Toertocht van Wageningen naar Culemborg
- Toertochten op het thuiswater. (pannenkoekentocht, kampeerweekend)

De reguliere roeiactiviteiten op het thuiswater (instructie, training en instuif-roeien) vallen binnen de scope van dit veiligheidsplan.

Voor wedstrijden op het thuiswater en voor zelf georganiseerde tochten buiten het thuiswater moet de organisatie van die activiteit een afzonderlijke veiligheidsplan opstellen.

4.2. Niet thuiswater

4.2.1. Roeiactiviteiten door andere verenigingen georganiseerd.

Met toestemming van het roeibestuur kunnen leden met materiaal van de vereniging deelnemen aan activiteiten van andere verenigingen. Het veiligheidsplan van die vereniging is dan van toepassing. Los daarvan stelt het roeibestuur algemene veiligheidsregels op voor deelname aan die activiteiten.

4.2.2. Aanvullende eisen bij deelname aan tochten of wedstrijden buiten ons thuiswater

Als de organisatie van de tocht of wedstrijd eisen stelt aan het te gebruiken materiaal, dan dienen de deelnemende ploegen er voor te zorgen dat aan die eisen wordt voldaan. Dit doen zij in samenspraak met de materiaalcommissaris van De Helling.

Het bestuur gaat er van uit dat de organiserende/eisende vereniging voor de start van de tocht of wedstrijd controleert of het materiaal voldoet aan de door hen gestelde eisen.

4.3. Materiaal en middelen

4.3.1. Algemeen

Het roeibestuur zorgt dat het materiaal veilig is voor gebruik op ons thuiswater.

De roeiers controleren voor het uitvaren of het materiaal en de voorzieningen nog deugdelijk zijn.

Als zij onvolkomenheden ontdekken, die de veiligheid nadelig (kunnen) beïnvloeden, dan nemen zij het materiaal uit de vaart. Zij vermelden dit op de materiaalkaart van de betreffende boot en melden het aan de materiaalcommissaris

Op een duidelijk zichtbare plaats, op het materiaal, bevestigen zij een rode kaart met de tekst: 'Buiten gebruik/ uit de vaart'. Deze kaarten zitten in de 'veiligheidsmap' in de loods

4.3.2. Materiaal

Type boot in relatie tot het gebruik.

Op de rivier is het water soms ruw. Daarmee wordt bij de aanschaf van de boten rekening gehouden. Er zijn voldoende C-boten voor algemeen gebruik met de basis roei- en stuurpermissie van onze vereniging. Het varen in de andere types dan de C-boten vereist specifieke permissies. Het bestuur heeft een overzicht gemaakt van de boten met de daarvoor vereiste permissies. Deze zit in de veiligheidsmap en staat op de website.

Voor het gebruik van boten, die onder bijzondere omstandigheden een verhoogd risico hebben, zijn ook specifieke gebruiksregels opgesteld. Deze zijn verwerkt in de *beslisdiagram 'wel niet varen'* en de *beslismatrix*. (veiligheidsmap, veiligheidsbord, website)

Drijfvermogen

Alle boten hebben luchtkamers of luchtzakken. De luchtzakken moeten voor het uitvaren worden gecontroleerd of ze hard genoeg zijn opgeblazen. Als ze niet hard genoeg zijn moet er voor het uitvaren lucht worden toegevoegd.

Boegballen:

Alle boten zijn voorzien van deugdelijke boegballen, waardoor bij aanvaring schade wordt voorkomen of beperkt.

Voetenborden:

Op de voetenborden worden alleen gesloten heelcups gebruikt, zodat in noodsituaties de schoenhak niet in de cup blijft haken. Zowel voetenborden met vaste schoenen en voetenborden met heelcups zijn voorzien van heelstrings.

De roeiers controleren zelf, voor ze het water op gaan, de deugdelijkheid van de heelstrings. Varen zonder of met ondeugdelijke heelstring is verboden.

Om te voorkomen dat de roeiers in een noodsituatie in de heelcup blijven haken, is het niet toegestaan om schoenen te dragen met brede hakken.

Hoosmiddelen:

De materiaalcommissaris draagt er zorg voor dat er voldoende hoosmiddelen en sponzen in de botenloods beschikbaar zijn. Het is verplicht om in alle boten een hoosmiddel aan boord te hebben.

Overige middelen

Een lijst van materialen, die op lange tochten moeten worden meegenomen, is opgenomen in het roei-handboek en in de *'map veiligheid'* in de loods en in het clubschip. De Hellingroeier die de deelname coördineert controleert voor vertrek of alle op de lijst vermelde middelen mee gaan.

Reddingsmiddelen beschikbaar:

In de botenloods aanwezig:

- EHBO-doos,
- Isolatie dekens
- Lijst met telefoonnummers arts of EHBO-post in de buurt

(In Culemborg is geen EHBO-post in de buurt. De arts post is in het ziekenhuis Rivierenland in Tiel. De snelste manier om professionele hulp in te roepen is via het nationale alarmnummer 112)

Reddingklossen

Op de Lek kan niet vanaf de wal worden gecoached. Daarom heeft het geen zin om op de wal de beschikking te hebben over reddingklossen.

Zichtbaarheid.

In de botenloods ligt in ruime mate felgekleurde signalerende leenkleding.

Roeiboten liggen laag op het water en zijn zeker voor de beroepsvaart en voor snelle boten minder goed zichtbaar. Hierdoor kan het gebeuren dat de roeiers te laat worden gezien. Het roeibestuur stelt daarom als voorwaarde dat minimaal de stuurman/-vrouw en de boegroeier een felgekleurd shirt of hesje dragen. Skiffeurs dragen altijd een felgekleurd shirts of hesje. Deze maatregel is ook overeenkomstig het convenant met RWS en vertegenwoordigers van de binnen scheepvaart.

Het bestuur dringt er bij de leden op aan om met het bovenstaande rekening te houden bij aanschaf van roeikleding. Aanbevolen wordt fel geel, fel oranje en fel rood. Vanaf september 2008 wordt aan de leden de mogelijkheid geboden om verenigingsshirt te kopen dat is gemaakt van een sneldrogende, ventilerende en rekbare stof. De verenigingskleur is geel.

Vanaf 2010 is een complete collectie roeikleding in Hellingkleuren beschikbaar gekomen.

4.3.3. Onderhoudswerkzaamheden aan materiaal ('arbo')

In principe een keer per maand voert de werkgroep materiaal, onder leiding van de materiaalcommissaris, onderhoudswerkzaamheden uit in de botenloods.

Bij het onderhoud aan het materiaal wordt geen gebruik gemaakt van bijtende of gevaarlijke stoffen. Ook worden er geen gevaarlijke elektrische gereedschappen gebruikt.

4.4. Kennis en vaardigheden

4.4.1. Opleidingssysteem en bevoegdheden

Uit de landelijke roeipraktijk blijkt dat veel van de roei-incidenten te wijten zijn aan onzorgvuldigheid van mensen, zoals niet goed voorbereiden, onderschatten van situaties, overmoedigheid en onoplettendheid. Dit kan positief worden beïnvloed door goede informatie en instructie over veiligheid.

Een roeier met voldoende kennis en ervaring is beter in staat om bij de diverse omstandigheden de risico's te onderkennen en om tijdig maatregelen te nemen.

De instructeurs hebben een belangrijke rol om ook kennis op dit gebied over te dragen en de roeiers daarvan bewust te maken.

In haar bestaansperiode vanaf 1986 heeft de roeiafdeling geen ernstige roei incidenten meegemaakt. Zie logboek (bijna) incidenten.

4.4.2. Toetsen kennis en vaardigheden

De basis roeiopleiding wordt gegeven aan de hand van een uitgeschreven lesprogramma.

De examens van alle roeiopleidingen en van de stuuropleiding wordt afgenomen op basis van vooraf geformuleerde exameneisen.

De functies opleiden en examineren zijn gescheiden.

De basis voor veilig roeien wordt gelegd in de basis roeiopleiding en in de stuuropleiding. In beiden wordt naast vaardigheden veel aandacht besteed aan veiligheid. Om te kunnen deelnemen aan de skiffopleiding moeten kandidaten beschikken over de permissie 'Roeien I' en over de stuurpermissie I. Roeiers in de gladde boten moeten beschikken over een skiffpermissie (Roeien III). Voor roeien in een C1 is een roeien II vereist.

4.4.3. Relatie boot - permissie

Elke boot vereist specifieke vaardigheden om daarin veilig te kunnen varen. Het bestuur heeft een overzicht opgesteld, waarin per boot(type/naam) is aangegeven welke permissie vereist is om daarin te mogen roeien of sturen. Dit schema is opgenomen in het roeihandboek in de veiligheidsmap en is gepubliceerd op de website van de vereniging.

De vereniging biedt instructies en trainingen aan die de roeiers opleidt tot de betreffende bevoegdheden/permissies.

4.4.4. Aanbod roeiopleidingen

WV De Helling biedt haar leden de volgende opleidingen aan:

1. Basis roeicursus
2. Stuuropleiding
3. Skiffopleiding
4. Mini coachcursus
5. Coach- en instructeurs cursussen van de KNRB

6. Optriscursus roeitechniek
7. Video-coaching

In al deze opleidingen worden de vaardigheden uitgebreid geoefend. In de opleidingen 1 tot en met 3 wordt ook veel aandacht besteed aan veiligheid. De opleidingen 4 tot en met 7 zijn specifiek gericht op de roeitechniek.

In het roeihandboek is een apart hoofdstuk gewijd aan veiligheid. Voor de stuuropleiding is een afzonderlijk document gemaakt met de titel 'Handboek sturen'. Naast stuurvaardigheden wordt daarin veel aandacht besteed aan veiligheid.

4.4.5. Zelfredzaamheid

Aan beide walzijden van ons thuiswater zijn brede uiterwaarden. Daardoor is de kans klein dat bij een roei incident snel hulp vanaf de wal komt. Daarom moeten wij uitgaan van zelfredzaamheid. De vereniging eist van alle roeileden dat zij de zwemkunst zodanig beheersen dat zij bij een roei-incident zichzelf zwemmend in veiligheid kunnen brengen. De vereniging verstrekt haar leden informatie die de zelfredzaamheid vergroot.

5. Onderbouwing voor de genomen maatregelen

In dit hoofdstuk wordt, voor zover nodig, een onderbouwing gegeven voor de genomen maatregelen.

5.1 Algemeen roeien op een rivier

Ons thuiswater is een deel van de Lek. Roeien op een rivier stelt andere eisen aan het materiaal en aan de roeiers dan roeien op ander water. Voorbeelden: wisselende waterstand, stroming, beroepsvaart en grotere pleziervaartuigen, veerpont en de grotere invloed die het weer heeft op het wateroppervlak.

Aan al deze aspecten wordt ruim aandacht besteed in de opleidingen en in de daarbij behorende documenten. Het aankoopbeleid voor boten is aangepast aan de roeiomstandigheden op ons thuiswater.

5.1.1. Kleding

In de map veiligheid en in het roeihandboek zijn opgenomen:

- Een kleeadvies voor roeiers en stuurlieden.
- Informatie over de risico's van onderkoeling.
- Informatie over de voor- en nadelen van het dragen van een reddingsvest.

Maatregelen

- ✓ Bij extreme verkeersdruk met recreatie en speedboten niet varen.
- ✓ 's Zomers consequent SB-wal varen
- ✓ Bij lage lucht- /watertemperatuur dicht langs de wal blijven varen. In principe niet aan de noordzijde varen i.v.m. eventuele hulpverlening.

Al deze onderwerpen opnemen in de opleidingen

5.1.2. Belangrijkste risico's op thuiswater

1. Aanvaring met/door speedboot, recreatievaart, beroepsvaart.
2. Botsing met krib, boei of drijfhout.
3. Omslaan/vollopen en zinken boot.
4. Bliksem.

Al dan niet in combinaties met ongunstige weer- of wateromstandigheden.

Water en weersomstandigheden

1. Slecht zicht.
2. Harde wind.
3. Lage lucht- en watertemperatuur.
4. Hoge waterstand en stroming.

Risico's door weer- en wateromstandigheden algemeen

Sterke stroming

Bij sterke stroming zijn een meerdere risico's.

- Er ontstaat een sterke keerstroom tussen de kribben.

- Er is geen plek waar rustig kan worden gewisseld.
- Op de keerpunten zijn de boten minder stabiel. De golven van de scheepvaart en de stroming versterken elkaar. De kans is reëel dat je dan niet kunt gaan stil liggen om een gunstig moment af te wachten.
- Skiffs, dubbel twee en gladde vier kunnen niet of moeilijk onder controle worden gehouden.
- De haven in varen kan zeer problematisch worden en meer stuurervaring vergen dan waarover de stuur beschikt.

Sterke wind

Door sterke wind is het roeien zwaarder en soms zelfs onaangenaam. Beginnende roeiers en roeiers met een minder goede conditie zijn eerder vermoeid en zullen moeite hebben voldoende stuwung te geven. De techniek kan onvoldoende zijn om alle manoeuvres veilig te kunnen uitvoeren. Een sterke wind vraagt ook meer van de stuur.

Lage temperatuur

- water
Bij lage watertemperatuur lopen roeier en stuur het risico onderkoeld te raken als zij in het water terecht komen. Als je niet snel genoeg uit het water komt is de kans op verdrinking groot.
- Lucht
Ook tijdens het roeien kun je onderkoeld raken. Als je het al koud hebt als je aan de roeitocht begint en de luchttemperatuur is laag zal je lichaam moeilijk op temperatuur komen. Je techniek wordt minder. Je hebt minder grip op de riemen. Door roeifouten kan de boot in onbalans raken en kan deze uiteindelijk omslaan.

Slecht zicht

Dit is een risico dat geen nadere toelichting behoeft. Als je niet voldoende vooruit kunt kijken kun je ook niet tijdig participeren op de omstandigheden. Aangevaren worden of zelf botsen met scheepvaart of objecten (drijfhout, kribben) is voor de hand liggend.

Blikseminslag

Jaarlijks komen in Nederland 3 mensen om doordat zij getroffen worden door de bliksem. Als je tijdens bliksem roeit is er een reële kans dat je slachtoffer wordt. Ook op de wal loop je de kans om getroffen te worden.

Maatregelen

- ✓ Bovenstaande aspecten worden behandeld in het 'Handboek roeien' en/of 'Handboek sturen'.
- ✓ De te nemen preventieve maatregelen en roeiverboden die voort vloeien uit de water en weersomstandigheden zijn verwerkt in twee basis hulpmiddelen. Namelijk de **beslistabel** en **beslisdiagram** wel/niet varen. Deze zitten in de map 'Veiligheid' in de botenloods en in het clubschip, hangen aan het veiligheidsbord en staan op de website.

De factoren water en wind zijn meer of minder van toepassing bij bepaalde type boten. Het spreekt vanzelf dat de C-boten stabielere zijn dan de gladde 4 en de skiffs. Daardoor kan er onder ongunstige omstandigheden langer in de C-boten worden gevaren.

5.2. Risico's in relatie tot de boottypes

Omslaan C4x/C3x/C2x door aanvaring met beroepsvaart

Inschatting kans van voor komen: zeer klein

De Lek is breed en heeft royale bochten. De beroepsvaart volgt een vaste koers. In gestuurde boten zien we hen ruim van tevoren aankomen en kunnen daarop participeren. Roeiers waarschuwen de stuur standaard voor oplopers.

Gouden regel is dat we niet in de koers van de beroepsvaart varen of binnen een afstand van 350 meter voor deze schepen komen. Dit in verband met het beperkte zicht dat de schipper voor zijn schip heeft.

We wisselen altijd buiten de vaargeul. (tussen de kribben, nabij de oever).

Er is een minder overzichtelijk punt bij de Culemborgse pont, als deze aan de noordzijde ligt of vaart. De schepen uit Hagestein komen dan dicht lang SB-wal. Die uit Beusichem aan BB-

wal. Dit is een risicopunt bij het verlaten van de haven en als we vanuit de richting Beusichem de Lek oversteken om de haven binnen te varen. Maatregel:

- ✓ Dit is een uitdrukkelijk onderdeel van de stuuropleiding.

Omslaan C4x/C3x/C2x door aanvaring recreatievaart/speedboten

Inschatting kans van voor komen: klein.

Het vaargedrag van speedboten en recreatievaart is minder voorspelbaar dan die van de beroepsvaart. Met name speedboten die waterskiërs en wakeboarders trekken vormen een risico. Deze schippers kijken regelmatig achterom en door de snelheid ligt hun boeg hoger op het water en hebben ze vooruit minder zicht.

Als we worden aangevaren/overvaren is de kans dat we omslaan en/of zinken zeer groot. Ook de kans op direct letsel door de aanvaring is dan groot.

Aanvaring door recreatievaart of speedboot in de winter is klein, omdat die dan nauwelijks varen. In de winter zijn waterskiërs niet actief.

De vereniging beschikt over 5 C-boten. Met het huidige ledental bieden deze voldoende roeiplaatsen om aan de huidige behoefte te voldoen. (16 roeiplaatsen en 5 sturen).

Zonder aan- of overvaren is de kans op omslaan met een C-boot zeer klein. Omslaan zou kunnen door een onhandige handeling als op het water stuur- en roeier wisselen. In de afgelopen 12 jaar heeft dit zich nog nooit voorgedaan. Door te wisselen nabij de wal kunnen betrokkenen snel het water uit zijn.

In de winter en in het vroege voorjaar is er het risico van onderkoeling. Bij lage luchttemperatuur kan de stuur verstijfd zijn door de kou. Het naar een stuurplek 'kruipen' kan dan minder makkelijk gaan.

Maatregelen:

- ✓ Informeren van de leden over de risico's van onderkoeling en hoe te handelen als iemand in het water valt.
- ✓ Advies om bij lage lucht en watertemperatuur een reddingsvest te dragen.

Algemeen risico bij omslaan of zinken van C-boten:

Het niet kunnen loskomen van het voetenbord, door kapotte heelstring, door klemmen van te brede schoen in hielsteun of door het te strak aantrekken van de wreefbanden op het voetenbord.

De kans is reëel dat je in bovenstaande situaties niet met de handen aan het voetenbord kunt komen om de voeten los te maken, doordat de riemen dit belemmeren. Door de beperkte breedte van skiffs kan de roeier, als hij nog met zijn voeten vast zit, toch met zijn hoofd boven water komen. Bij een 2x zou de situatie zich kunnen voordoen dat beiden niet zonder gebruik handen kunnen loskomen. Als beiden zich naar een andere kant van de boot draaien om met het hoofd boven water te komen, dan werken elkaar tegen. waardoor een van beiden mogelijk niet snel genoeg boven water komt. Het is niet voor de hand liggend dat een roeier aan een andere kant dan die waarover hij in het water viel weer naar boven probeert te komen, omdat je dan de langste weg kiest en als het ware eskimoteert.

Maatregelen

- ✓ In alle roeiopleidingen aandacht besteden aan deze risico
 - ✓ Vergroten zichtbaarheid door verplicht dragen van signalerende bovenkleding skiffeur, boegroeier en stuur.
- Al deze onderwerpen opnemen in de opleidingen

Omslaan skiff/2x/4x door (bijna)aanvaring, sterke stroming, harde wind, golflslag

Inschatting kans: Reëel.

Onder genoemde omstandigheden is het reëel dat door onbalans de boot om slaat. Bij sterke stroming worden de boot en de bemanning meegenomen door de stroom. Zwemmen in de loop van de rivier is heel moeilijk en je moet afwachten waar je uiteindelijk uit komt. Bij de combinatie met een lage watertemperatuur is de kans op onderkoeling groot.

Raak je nabij of tussen de kribben in het water dan heb je, een goede kans om naar de oever te zwemmen. Bij sterke stroming zal daar echter een sterke keerstroom zijn. Aan het einde

van een krib, op de plaats waar de keerstroom en de stroming van de rivier elkaar raken, kan een neerwaartse stroom staan, die de roeier naar beneden trekt. Een reddingsvest helpt je boven water te blijven of snel weer boven te komen.

Vollopen C4x / C3x /4x door golven

Inschatting kans: klein

Bij sterke stroming kunnen, zeker in combinatie met wind, golven ontstaan. Risico dat deze op de keerpunten in de boot slaan. De scheepvaart kan de golfslag versterken. Als de stuur niet (tijdig) in de juiste richting gaat stil liggen slaan de golven over de borden in de boot. De boot kan zo vol water raken, dat deze uiteindelijk zinkt. Bij kleine hoeveelheden kunnen deze met hoosmiddelen of pomp uit de boot worden gehaald.

Maatregelen:

- ✓ Indien geen pomp aan boord hoosmiddelen mee. Opgenomen in opleidingen

Als de Trio als C3x gevaren wordt ziet de bemanning het gevaar vaak niet aankomen. De Trio heeft standaard geen gesloten voor- en achterdek. Het voorste deel van de boot is een afgesloten compartiment. Als dit vol loopt blijft het water daar staan en komt een dusdanige druk op de boeg dat de boot nauwelijks meer gevaren kan worden. Je kunt niet bij het voorste deel om te hozen.

Maatregelen:

- ✓ Bij sterke stroming en bij harde wind Trio niet varen als C3x . In deze omstandigheden altijd de voor- en achteraft plaatsen. Opgenomen in beslisboom/-matrix.

Algemeen: Volgelopen boten kunnen niet altijd meer geroeid worden. Zeker bij sterke stroming. Gevolg: onbeheersbaar situatie. je kunt niet naar de kant en wordt al dan niet met de boot meegenomen door de stroom.

Bij combinatie met koude water- en/of luchttemperatuur kans op hyperventilatie als je in het water terecht komt. Vervolgens kans op onderkoeling als je te lang in het water bent.

Maatregel:

- ✓ Opgenomen in de opleidingen (roeihandboek).
- ✓ Roeiverboden bij te harde stroming, als dan niet in combinatie met harde wind en bepaalde windrichting.

Botsing ongestuurde nummers met krib of drijvend object (boei, groot drijfhout)

Inschatting kans: klein

Bij onvoldoende omkijken is er een kans op botsing, met als gevolg schade aan de boot en volgelopen boot. Als een boot niet vol loopt is de kans groot dat deze wel om slaat. Dit kan ook gebeuren als het object op het laatste moment gezien wordt en uit volle macht wordt uitgeweken. Onbalans en uiteindelijk omslaan. Zeker als er een sterke (keer)stroom is.

Maatregelen:

- ✓ Opgenomen in opleidingen.
- ✓ Bij sterke stroming roeiverbod ongestuurde nummers.
- ✓ Bij combinatie sterke stroming en lage watertemperatuur roeiverbod voor ongestuurde nummers. Dispensatie mogelijk voor zeer ervaren roeiers⁴.

Botsing C4x/4x met krib of boei

Inschatting kans: klein

Als een stuur niet bekend is op het thuiswater of als een stuur minder geconcentreerd is kan een botsing dreigen of ontstaan met grof drijfhout, krib of boei. Als de stuur het object op het laatste moment ziet geeft hij commando's om de botsing te voorkomen en/of de gevolgen te beperken. Bij het plotseling uitvoeren van die commando's kan onbalans ontstaan. Als de uitwijkmanoeuvre niet slaagt botst de boot. In beide gevallen kan de boot omslaan en of vollopen. Roeiers kunnen door een harde botsing gewond raken door de riemen.

Drie keer is een C4 tegen een boei gebotst. In die gevallen is geen letsel ontstaan. Wel was de rigger die het object raakte volledig ontzet.

In een geval werd de boegroeier bijna uit de boot 'geslingerd' toen de boot door de botsing plotseling tot stilstand kwam.

⁴ Met schriftelijke ondertekende verklaring voorzitter roeibestuur en betreffende roeier

Maatregelen:

- ✓ Opnemen in opleiding stuur. (Gebiedskennis en geconcentreerd sturen).
- ✓ Bij combinatie harde stroming en lage temperatuur en sterke stroming advies dragen reddingsvest.
- Extra aandacht bij ontvangst gastroeiers

6. Protocollen

Communicatie naar aanleiding van (ernstige) incidenten

Ondanks alle voorzorgsmaatregelen zullen zich toch ongewenste situaties voor doen.

De ene keer kan het incident nog net worden voorkomen. We spreken dan van een 'bijna incident'. Een andere keer kan het niet worden voorkomen.

Door melding en analyse van deze (bijna) incidenten kan de hele vereniging leren en kan het veiligheidsniveau naar een nog hoger plan worden getrokken.

Daarom dienen de bij het (bijna)incidenten betrokkenen het incident zo snel mogelijk melden aan de adviseur veiligheid.

De adviseur

- verzamelt alle van belang zijnde informatie en analyseert deze om daaruit conclusies te kunnen trekken en verbetervoorstellen te kunnen doen.
- hij maakt een incidentmelding aan in het logboek (bijna) incidenten, dat in de veiligheidsmappen zit.
- doet, indien nodig en mogelijk, verbetervoorstellen en schrijft een artikel voor verspreiding onder de roeileden.

Als een veiligheidsincident letsel tot gevolg heeft, dan zal extra aandacht moeten worden besteed aan de communicatie daarover. Zorgvuldigheid zal moeten worden betracht ten aanzien van inhoud en vorm.

Belanghebbenden en geïnteresseerden zijn:

- Familie van het slachtoffer
- Het bestuur en de roei)leden
- Media

In geval van letsel of grote schade kan ook justitie onderzoek (laten) doen.

De voorzitter van WV De Helling, de voorzitter roeien en de adviseur veiligheid nemen direct contact met elkaar op om werkafspraken te maken.

Logboek (bijna) incidenten

In de veiligheidsmappen zit een logboek waarin alle roei-incidenten en bijna roei-incidenten geschreven dienen te worden. Het doel hiervan is dat ieder roei lid kan leren van de ervaringen van anderen.

Het bestuur gebruikt deze ervaringen om de veiligheidsdocumentatie, opleiding en instructie te verbeteren.

Het vrijuit delen van dit soort ervaringen en het bespreken van eventuele fouten of onzorgvuldigheden vereist een goede veiligheidscultuur. Dat wil zeggen: wel bespreken, maar niet veroordelen of belachelijk maken. Het bestuur stimuleert deze cultuur.

Botentrailers

Voor het gebruik van de botenwagens zijn een veiligheidsprotocollen opgesteld. Deze zijn opgenomen in de veiligheidsmap in de botenloods en in het clubschip.

Reddingsvesten

De materiaalcommissaris zorgt er voor dat de reddingsvesten periodiek, overeenkomstig de gebruiksaanwijzing van de leverancier, worden gecontroleerd. De werkwijze is vastgelegd in het 'protocol Reddingsvesten'.

De regels voor het dragen van de reddingsvesten zijn in oktober 2008 aangepast. Ondanks de versoepeling adviseert het bestuur om bij ongunstige weers- en wateromstandigheden een reddingsvest te dragen, ook als het niet verplicht is.

Regels voor het dragen van reddingsvest

Het bestuur van WV de Helling heeft op advies van het roeibestuur de volgende regels vastgesteld:

Alle leden worden geadviseerd om bij ongunstige water-/weersomstandigheden in combinatie met lage watertemperatuur een reddingsvest te dragen.

Draagplicht reddingsvest

Bij watertemperatuur 10 graden Celsius of lager voor:

1. stuurlieden altijd;
2. 1^e jaars roeiers en roeiers gladde vier bij combinatie van:
 - waterstand Lobith 1000 boven NAP. (Stuw bij Driel is geopend) **en**
 - harde wind, kracht ≥ 4

7. Verantwoording

Bij het opstellen van dit plan is gebruik gemaakt de volgende documenten die de Koninklijke Nederlandse Roeibond, via haar website gepubliceerde,:

- 'Roeiveiligheid'. Rapport ter bevordering van veiligheid in de roeisport. Oktober 2001
- Beleidsplan marathonroeien 2008-07-08
- KNRB roeidag. Verslag workshops over aansprakelijkheid en het verslag over veilige evenementen 5 oktober 2007.
- Veiligheidsplan Koninklijke Holland Beker roeiwedstrijd.

Bijlagen

- I Basis van het veiligheidsbeleid. 'Uitgangspunten bestuur'. (versie 1.0)
- II Structuurschets 'roeiveiligheid'. (versie 2.0)
- III Risico's op de Lek. Matrix. (versie 1.1)

Vaststelling versie 1.0

Goedgekeurd in vergadering roeibestuur op 16 oktober 2008.

Vastgesteld door het bestuur van WV De Helling op 23 oktober 2008.

Versiebeheer

Revisie Nummer	Datum	Nieuw versienr	Wijziging
1	Juni 2009	1.1	Alleen tekstuele aanpassingen. (taalkundig en vergroten leesbaarheid).
2	dec 2010	1.2	Geactualiseerd en tekstuele wijzigingen.
3	Juli 2011	1.3	Tekstuele aanpassingen
4	Aug 2011	2.0	Nieuwe lay out en enkele inhoudelijke aanpassingen
5	Okt 2011	2.1	Taalkundige aanpassingen en wijziging positie adviseur veiligheid en Vz roeien

Ton Stad
adviseur veiligheid

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.